DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

VIRIBUS ARGENTI VIVI.

QUAM,

ANNUENTE DEO OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. HERMANNI BOERHAAVÆ,

A. L. M. PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS, HUJUSQUE ET BOTANICES IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA PROFESSORIS ORDINARII,

NEC NON

Ampliſſimi Senatûs Academici Conſenſu, & Nobiliſſimae Facultatis MEDICAE *Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summiſque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis ritè ac legitimè conſequendis,

Eruditorum examini ſubjicit

GUILIELMUS HALLETT, *Anglo-Brittannus.*

Ad diem 17. *Auguſti* 1714. *horâ locoque ſolitis.*

LUGDUNI BATAVORUM.

Apud JOHAN. ARNOLD. LANGERACK, 1714.

ORNATISSIMO

VIRO.

D. D. THOMÆ JEFFERY,

Armigero;
Mercatori prudentiſſimo; morum ac vitæ probitate inſigni; humanitate, pietate & liberalitate eximio; Doctrinâ ac optimarum artium ſtudio inſtructo; Academiæ Lugduno-Batavæ quondam Alumno; omni gratitudine.

Haſce Theſes Inaugurales.

D. D. D.

Auctor.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS DE VIRIBUS ARGENTI VIVI.

§. 1.

INter morbos innumeros, qui hucuſque genus humanum excruciavêre, mortique tandem tradidêre, ii qui a Naturæ ſolo languore, & non evitandâ impotentiâ, ortum ducunt, pauciſſimi ſunt & vix notandi. Hanc ob cauſam *Celſus* de morbis ſui temporis jure meritò conqueritur, *Deſidia atque luxuria hæc duo, corpora priùs in Græciâ, deindè apud nos afflixerunt; ideòque multiplex illa Medicina, nequè olim nequè apud alias Gentes neceſſaria, vix aliquot ex nobis ad ſenectutis principia perducit.*

§. 2.

Hominum effrænatæ Libidines 250 abhinc annis, ſi non fuerint cauſa & origo undè invaſerit, certiſſimum tamen eſt, Propagationis diræ Auctores fuiſſe Contagionis, quæ non ſolùm ab omni Ævo his in Regionibus prorſus inaudita eſt, verùm multis numeris aliam ferè omnem Antiquitati notam ſuperat.

§. 3.

Hicce morbus, de quo Sermo eſt, non, uti putari poſſet, raro & inſolenter occurrit, verùm per totum Orbem cognitum pervagatus eſt, dico *Luem Veneream*. Huic Natura Medicamentis non adjuta ſemper victas dat manus; Corpora robuſtiſſima & maximè vegeta ſolis ſuis viribus Venenum hoc exceptum nunquam excutiunt. Morbus eſt, ſi jam inveteraverit tam horrendus, tam atrox, tam truculentis diriſque ſtipatus Symptomatibus, ut inter Chronicos ſaltem peſſimus habeatur. Et quod Malum hoc magis adhuc tetrum oſtendit, uni ſolo Remedio, hiſce ſaltem in Regionibus, cedit.

§. 4.

Undè tamen ſit, quod antiqui *Græci* Remedium adeò efficax, quod Morbum tam ferum expugnare poteſt, inter peſſima Venena recenſuerint, non facilè perſpicitur. Qui legiſſet ſaltem quænam *Ætius*, *Ægineta*, *Actuarius* & *Dioſcorides* ipſe (cujus Verba Scriptores tres jam memorati deſcripſiſſe videntur) de pernicioſis *Argenti Vivi* aſſumpti Effectibus, habent, vix facilè putaret aptum eſſe ad prædictum Morbum tam feliciter medendum, multò minùs quod in quamplurimis aliis Morbis tanta perageret, ut pro Anchorâ ſacra haberetur. Audiamus tamen verba *Dioſcoridis* in ſuis *Alexipharm. cap.* 28. Ὑδράργυρος δὲ ποθεῖσα, τὰ αὐτὰ ἐπιφέρει τῇ Λιθαργύρῳ· καὶ ἐπὶ τούτων δεῖ τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι· δοκεῖ δὲ αὐτοὺς ὠφελεῖν Γάλα πολὺ πινόμενον, ἐμείτωσαν δὲ καὶ οὗτοι. Quæ reperiuntur etiam apud *Æginetam de Re Medicâ lib.* 5. *cap.* 64. *Dioſcorides* iterùm in libro ſuo de *Mat. Méd.* 5*to cap.* 110. de *Hydrargyro* aſſerit; Δύναμιν δὲ ἔχει φθαρτικὴν ποθεῖσα, τῷ βάρει διαβιβρώσκουσα τὰ ἐντός· βοηθεῖται δὲ Γάλακτι πολλῷ πινομένῳ καὶ ἐξεμουμένῳ &c. *Galenus* & *Plinius* in eàdem fuêre ſententiâ. Veriſimile eſt admodum Scriptores hos nihil de Argenti Vivi Viribus cognoviſſe, nulla cum eo Experimenta cepiſſe, imò *Dioſcoridi* ipſi vix viſum eſſe; alio enim in loco dicit, Argentum Vivum in Vaſis Plumbeis, Stanneis, vel Argenteis ſervari debere, quoniam aliam omnem Materiam erodit & diffluere cogit; cum interim vix detur ulla Materia, quam Argentum Vivum æquè facilè, ac jam memorata ſolvit.

§. 5.

§. 5.

Antiqui *Græci* etſi hoc Metallum a Medicinâ omnes excludebant, *Arabes* tamen (quanquàm multis numeris illis poſtponendi ſint) meliùs tandem edocti, nobilis hujus Pharmaci Effectus benignos detexêre. Et revera ſi Medico deeſſet ſolum hoc Remedium, vix inter reliqua invenientur quæ Damnum reſarcirent. Summa ejus Utilitas in hodiernâ Medicinâ Dignitatem ei tantam conciliavit, ut non abs re fore arbitrer de *Uſu & Effectibus Hydrargyri* paucis diſſerere.

§. 6.

Variis ſub Formis e Terrâ effoditur. Magnâ hodiè copiâ in quibuſdam *Italiæ* Tractibus, in *Hungariâ*, *Poloniâ*, aliiſque locis aſſurgit ejus Vena, quæ lapideæ plerùmque eſt Duritiei, Coloris quaſi Hepatis inſtar *Croci Metallorum: Cinnabaris nativi* nomen accepit. In iiſdem etiam Fodinis reperiuntur ſæpè *Pyrites* & *Marcaſitæ* ponderoſiores in quibus Argentum Vivum latet copioſum. Aliquandò Terræ molli admiſtum habetur, in quâ Argenti Vivi apparent Particulæ interpunctæ, Terra illa per varia Cribra ſæpiùs Aquâ abluitur, contunditur tunc iterùmque abluitur, atquè hoc modo obtinetur *Mercurius purus;* qui etiam ex Terrâ ſpontè fluens aliquandò colligitur; uterque nominatur a Metallurgis *Mercurius Virgineus*, à *Plinio Argentum Vivum*. Terra hæc benè lota Retortis ferreis inditur, & forti Igne Mercurii Reſiduum in Excipula ampla profluit. Eodem Artificio, Lotione autem non adhibitâ, Mercurius e Cinnabari Lapidibuſque quibus ineſt, elicitur. Hic eſt *Mercurius Factitius*, qui a *Plinio Hydrargyrum* appellatur: hic autem priori illo *Nativo* minus æſtimatur. Et methodo non admodùm indè abludente ab aliis immiſtis ſeperari & purgari poteſt. Sic ſi Acido vel Sulphuri adhæreat & cum Alcali fixo teratur, dein per Retortam deſtillet, Acido vel Sulphure in Alcali abſorpto reddetur Mercurius vivus: Si Metallis vel Terræ admiſtus ſit, ſolo Ignis Calore in Fumos abit.

§. 7.

Modus huic quàm ſimillimus Argenti vivi eruendi *Plinio* non ignotus eſt: In *Hiſtoriâ ſuâ Naturali* hæc habet; *lib.* 33. *cap.* 7. *Eſt alterum genus* [Minii] *quod fit exuſto Lapide Venis permiſto,*

non ex illo cujus Argentum Vivum Vomicam appellavimus, ſed ex aliis ſimul repertis. Et cap. 8. *Ex hoc autem ſecundario Minio invenit Vita & Hydrargyrum, in vicem Argenti Vivi; fit autem duobus modis, æreis Mortariis Piſtilliſque trito Minio ex Aceto, aut Patinis fictilibus impoſitum, ferreâ Conchâ, Calice coopertum, Argillâ ſuperillitâ; dein ſub Patinis accenſo Follibus continuo Igni, atque ita Calicis Sudore deterſo, qui fit Argenti Colore & Aquæ Liquore. Dioſcorides* etiam *lib. 5. cap.* 110. ſcribit, Ὑδράργυρος δὲ σκευάζεται ἀπὸ τοῦ ἀμμίου λεγομένου, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τούτου Κινναβάρεως λεγομένου. Θέντες γὰρ ἐπὶ λεπάδος κεραμέας κόγχον σιδηροῦν ἔχοντα Κιννάβαρι, περικαθάπτουσιν ἄμβικα περιαλείψαντες πηλῷ, εἶτα ὑποκαίουσιν ἀνθραξιν. ἡ γὰρ προσίζουσα τῷ ἄμβικι αἰθάλη ἀποξεσθεῖσα καὶ ἀποψυχθεῖσα, Ὑδράργυρος γίνεται. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῷ μεταλλεύεσθαι τὸν ἄργυρον ἐν ταῖς στέγαις κατὰ σταλαγμοὺς συνεστῶσα. Ex modò allegatis ſatis luculenter apparet, Argentum Vivum Antiquorum idem planè cum noſtro fuiſſe; hincque in omnibus quoad Vires Medicamentorum, Scriptoribus iſtis Fides non ſemper eſt habenda.

§. 8.

Avicenna primus, quantùm novimus, Argentum Vivum innoxium eſſe aſſeruit, in ejus *Canon. in Med. lib. 4. fen. 6. Argentum Vivum plurimi qui bibunt non læduntur eo, egreditur enim cum diſpoſitione ſuâ* (i. e. Pondere) *per inferiorem Regionem.* Tàm egregii Viri Auctoritate ducti, ad Uncias plures imò ad unam vel alteram Libram aſſumere multi ſunt auſi, non inſperato cum Succeſſu, poſteà etiam ad Vermes necandos minori copiâ nullo indè ſuperveniente incommodo Infantibus ipſis fuit adhibitum. Uſus ejus externus *Arabibus* primò tribuitur, qui Unguenti Mercurialis ad Lepram vel Scabiem Virtutes prædicabant. Deindè in *Italiâ* quidam in Morbo novo faciem ſimilem præ ſe ferente Vires ejus ſunt experti. Hiſtoriam habemus apud *Fallopium* in libro ſuo de *Morbo Gallico, cap.* 76. *Cum cœperit in Italiâ graſſari Morbus, Chirurgici qui nitebantur omnem lapidem movere, cum legiſſent Hydrargyron nimium valere ad Scabiem rebellem, cùmque primis temporibus Lues hæc Ulcera afferret, experti ſunt Argentum Vivum, & feliciter quidem, undè multi Divites facti ſunt; inter quos Jacobus ille Carpenſis* (i. e. *Berengarius*) *cum ſolus calleret ſecretam hanc Medicinam, ita opulentus redditus eſt ſolo illo quæſtu ut* &c.

§. 9.

§. 9.

Hujus Pharmaci Operationis in extirpandâ Lue Venereâ Modus, eſt Salivationem excitando: quomodò autem Sanguini permiſtum hoc efficiat, mihi nunc incumbit quærendum. Præmittenda verò ſunt pauca de Sanguine noſtro. Oculo Microſcopio armato clarè ſatis apparet Sanguis recens miſſus ex Partibus diverſi generis compoſitus, ex Sero pellucente & limpido, atque ex Particulis rubris Globulorum formam gerentibus, quæ Sero innatant. Hi Globuli rubri in Corpore ſano niſi in Venis & Arteriis nullibi obſervantur; Vaſa Lymphatica, Glandulæ, Ductuſque excretorii rubrum Sanguinem non admittunt: Vaſculorum enim horum Oſcula valdè anguſta Globulis tantæ molis immutatâ ſuâ Figurâ aditum non permittunt. Atque huic inter alia inſervire videntur Globuli Sanguinis rubri, ut Arteriæ & Venæ ſatis patulæ ſervarentur, & nè Corpus Humoribus ſuis levi de cauſâ exhauriretur. Si enim omnes Partes Liquidi in Venis & Arteriis contenti eoùſque ſubtiles eſſent, ut per omnes Ductus excretorios tranſudare potuiſſent, ſine dubio vi Cordis & Vaſorum ſaltèm majorum quâ ſe contrahere nituntur, totum ferè brevi e Corpore eliminaretur, & Corpus exſuccum omni Functioni redderetur ineptum.

§. 10.

Argentum autem Vivum eſt Corpus fluidum, ponderoſum, ad Auri Pondus proximè accedens, levi concuſſione diſſipatur in Globulos, qui in alios itidem ad infinitum ferè minores dividi poſſunt, ad Calorem Aquæ ebullientis paulò majorem in Fumos avolat, omnibus ferè Metallis ſe immiſcet, cum Acidis certis efferveſcit, & ab iis diſſolvitur, omnis Saporis & Odoris expers. Si etiam Colorem ejus album puriſſimum ſeu argenteum una cum Pondere ſuo ſpecifico expendimus, veriſimile admodum videtur Particulas ejus tenuiſſimas iis Aquæ tenuitate vix cedere, hincque Sanguini facilius permiſceri poſſe.

§. 11.

Mercurius Sanguinem percurrens Pondere ſuo ſolo mira præſtat. Notum eſt duo Corpora magnitudinis ejuſdem varii tamen Ponderis vel Denſitatis, eâdem Velocitate mota, Vires habere Motus ratione ad ſe mutuò ut ſua Pondera vel Denſitates.

Cùm

Cùm igitur particula Argenti Vivi circitèr decem Cruoris Particulas ejuſdem Magnitudinis Pondere æquat, una cum Sanguine delata, decies majori Vi Arteriarum Tunicas tundere debet, & decies majori Vi ab iis repelli. Hinc Mercurio Sanguini admiſto, Pulſus aſſurget ſolitò fortior, omnium Vaſculorum & Glandularum dilatabuntur Ora, Motus inteſtinus Sanguinis major erit & validior, Particulæ ejus rubræ in tenuiores confringentur, omnium Humorum fiet Attritus & Attenuatio ſumma; & ſi in Vaſis minoribus hæreat aliquod ſpiſſum, vi longè majori quàm Sanguinis alio quocunque Medicamento adjuti, diſcutietur.

§. 12.

Cùm Sanguis hunc ſtatum obtinuerit, ſubſequetur plerùmque Salivatio. Hoc dùm contingit, totus Sanguis Craſin ſuam priorem amiſiſſe & in Liquorem ſubalbidum abiiſſe videtur. Quòd hoc perdurante ſtatu Colorem ſuum rubrum exuit, & magnas in ſuâ Compage mutationes eſt paſſus, Pallor atquè Debilitas Ægrorum ſatis teſtantur.

§. 13.

Globulis igitur rubris ſanguineis ſic comminutis & Sero ubiquè permiſtis, oritur liquor alienæ â noſtro Sanguine indolis, Seroque ſpiſſior. Et quod Globuli rubri ſoluti Colorem ſuum deponunt *Leeuwenhoekius* teſtatur, qui per Microſcopia ſua vidit Globulum rubrum Sanguinis in ſex Globulos pellucidos ſpontè abeuntem. Prætereà Cruor ipſe concretus ſolâ quiete in Serum reſolvitur; omnes etiam Humores a Sanguine ſecreti Colorem rubrum deponunt, atque plerumque pellucent.

§. 14.

Itaque maxima pars Sanguinis convertitur in Liquorem, qui ad Salivæ vel Succi Pancreatici Spiſſitudinem quàm proximè accedit, ideoque ſecundùm Oeconomiæ Animalis Leges per eaſdem Glandulas copioſiſſimè debet exſpui: In aliis tamen quamplurimis hic Liquor ſpeciem Salivæ non accipit. Quòd autem Salivationem comitetur Materiæ rejectæ Fœtor mirum non eſt, ſi ſummas interim Humorum Attritus & Perturbationes concitas conſideremus. Notandum hic eſt, per utraſque Vias ſimul Mercurium agere non ſolere; uti enim ferè ſemper contingit, unâ Secretione auctâ omnes aliæ minuuntur. Hinc ut ſuboriatur Salivatio,

Alvus

Alvus priùs vel arte vel naturâ debet adſtringi: Si etiam poſt exortum Ptyaliſmum aliqua fortè in Inteſtinis contingit Irritatio, eò ſtatim ruit fluxus, reprimitur Salivatio, atquè Diarrhæa aut Dyſenteria ſupervenit.

§. 15.

Argentum Vivum non ſolùm in Sanguine ſuos edit effectûs, ſed & in intima Corporis Penetralia ſe inſinuat, omnes Humores movet & deturbat, Pinguedinem ipſam ſolutam Sanguini permiſcet & e Corpore tandèm educit. Glandulas omnes ingreditur, eaſque percurrit, & Pondere ſuo adjutum ſummoperè deterget; omnia deniquè movet, omneſque Secretiones quadantenùs auget.

§. 16.

Suboriente Salivatione, Glandulæ ſalivales Humore dicto fœtido replentur, intumeſcunt Gingivæ, vacillant Dentes & ſæpè posteà concidunt; Palatum, Lingua, totumque ferè Os tument, dolent, excoriantur & exulcerantur, quandoque etiam Sanguine diffluunt; exſpuit Æger Liquorem tetrum, viſcoſum, magnâ copiâ: hæcque Salivatio plerumque producitur, donec Natura hoſte ſuo ſe expedivit.

§. 17.

Hoc modo ſanatur *Lues Gallica*, quæ naſcitur a quodam ſui generis Veneno, quod, undecumque Corpori infertur, Sanguinem & præcipuè Lympham & Pinguedinem inquinat. Hoc Venenum non uti Peſtis paucis diebus conficit Ægrum, verùm lento pede proſerpit, Lympham corrumpens in Saniem mucoſam, acrem, quæ ubicunque hæret rodit & inflammat. Hinc pro variis, quas occupat, partibus, Bubones illi, Puſtulæ ulceroſæ per totam Cutim divagantes, Dolores Artuum nocturni, Ulcera fœtida ſerpentia, Partium mollium Gangræna, Cartilaginum atquè Oſſium Eroſio & Caries, cum plurimis hujus ſatellitii Malis ortum ducunt. Salivatio autem totam ferè Lympham & Pinguedinem, cum fædâ illâ & viſcoſâ Sanie per Ductûs Salivales ejicit, quæ nullâ aliâ viâ æquè citò ac feliciter poſſunt educi.

§. 18.

Mercurio, uti dixi, *Arabes* olim uſi ſunt ad *Lepram*, quam ſæpè deficientibus aliis Remediis tollit. Lepra eſt morbus Cutis,

qui ab inquinato, a pravis & plerumque ſalinis Humoribus, Sanguine ſolet exoriri. Diæta ſæpè inordinata ex Cibis Fumo induratis, aut Sale nimio conditis, aut Carnibus vel Piſcibus rancidis, aut ex Fructibus auſteris immaturis cum Potu ſimili, malam quandam διάθεσιν Sanguini inducit; Materiamque indè corruptam Sanguis ſæpè in Cutim rejicit, ubi, cum nimis viſcoſa ſit quàm ut exhalare poſſit, hæret, Pruritum excitat, ſerpit, Perſpirationem impedit, aſſiduò accumulatur, craſſeſcit indè Cutis, parte tenuiſſimâ avolante, exareſcit reliqua & in ſquammis decidit. Hunc Morbum, quatenus Sanguinem optimè expurgat, omniaque Corporis Meatibus inhæreſcentia ſolvit & expellit, Mercurialis Salivatio tollit. Non tamen poteſt affirmari, hunc Morbum nunquam rediturum fore, recrudeſcere quidem poteſt poſt Salivationem diuturnam, ſi aliis Medicamentis adhibitis non reprimatur.

§. 19.

Eâdem Salivationis Methodo *Ulcera* quævis κακοήθεα perdomari ſolent; Mercurius enim eò perveniens aperit, deterget, atterit, Ichoremque & Sordes cum aliis Humoribus permiſtas expellit. *Scrophulæ* & *Strumæ*, cum nihil aliud ſint quàm Glandularum quarundam Tumores a Materiâ craſſâ obſtructarum, dicto modo ablegari poſſunt. Sanguis Scorbuto inveterato Puſtulis Ulceribuſque comitato pænè obrutus, ſæpè etiam a Mercurio Vires accipit, Sordeſque ſuas excutere valet: Denique Cutis omni Fœdo exindè repurgatur.

§. 20.

Accidit aliquandò, imprimis Robuſtis, aut ubi parcâ admodùm copiâ in Venas Mercurius introivit, quòd neque per Salivam neque per Sedes ſed fortè per Sudores vel per Urinam vel aliàs educitur. Hoc ideò fit, quoniam Sanguis non adeò reſolvitur ac ubi Excretiones jam dictæ ſubſequuntur. Interim tamen Morbi quamplurimi ei facilè cedunt. Ut paucos memorem: primò *Scabiem* tollit. Scabies eſt nihil aliud niſi Liquor ille, qui in Meatibus Cutis amplis cylindraceis hæret, a Contagio plerumque concepto inſpiſſatus, & in Saniem ſalſam converſus; qui cum ob Lentorem facilè exhalare non poteſt, Epidermidem in Bullas vel Squammulas attollit; & quoniam leviter rodit, Pru-

ri-

ritum efficit. Simile quid poſt Urticæ Punćturam accidit: Liquor venenatus cuti etſi minimâ copiâ inſtillatus, Puſtulas parvas cum Pruritu, prout in Scabie ſuboriente, ſuſcitat. Ichor Scabioſus in Sanguinem abſorptus Humores depravat; atquè indè ulteriùs propagatur: Si in Cutim rejici non poteſt, vel exindè malo more ſubitò excutitur, Præcordia vel Cerebrum vel alia Viſcera ſæpenumerò petit, & graviora Mala inferre ſolet. Mercurius autèm quocunque modo adhibitus ſalſorum Humorum Lentorem ſolvit, eoſque è Loculis ſuis expellit, nullo indè ſæpè ſubſequente Incommodo.

§. 21.

Hâc ratione etiam ad *Ulcera* & *Tumores* applicatus, dum Corpus ingreditur omnia ei obvia propellens; diſcutit & ſanat: *Scirrhos* ipſos recentes aliquandò reſolvit, & dùm per Sanguinem diffunditur omnes novas Concretiones prohibet: Et reverà ultimum eſt in inveteratis pleriſque Morbis Remedium.

§. 22.

Attamèn ex incauto vel nimio Mercurii uſu, multa horrendaque Mala ſuccedunt. Aut Salivatio citò nimis aſſurgit, aut nimiâ vi procedit, aut nimis diù producitur. Ubi nimis citò aſſurgit, Fauces maximus Tumor occupat, adeò ut Æger tantùm non ſuffocetur: ſi nimiâ vi vel diutiùs æquo progreditur, exhauritur Corpus, Hećticâ Febri incaleſcit, & exſuccum ferè Tabe perit: aut Salivatione non ritè exortâ, Natura aliquando Hoſtem ſuum per Inteſtina conatur expellere; indè Diarrhæa ſupervenit, quæ brevi in Dyſenteriam converſâ Mortem arceſſit.

. 23.

Prædićta Mala a Mercurii Uſu quocunque nimio poſſunt concitari, ſæpè tamen obſervatum fuit *Extrinſecùs* adhibitum, omnia illa atquè adhûc plura pejoraque Symptomata, adferre poſſe. Ptyaliſmus hoc modo excitatus, non æquè felicitèr ſedatur; quandoquidem Mercurius lentè, atquè per vices fortè, & ſæpè majori quàm convenit copiâ, Sanguini admiſcetur, tardo greſſu ſe inſinuans per Vaſa exigua; adeòque Sanguinis Status morboſus in longum Tempus protrahitur. Prætereà inter Oſſium Fibras ſæpè penetrat, ibique per totam Vitam manet.

 §. 24.

§. 24.

Fieri poteſt & ſæpè accidit, quòd a Mercurio extrinſecùs per Cutim excepto nulla citetur, quæ notari poteſt, Evacuatio, quâ citò excuteretur: Si autèm diù in Sanguine reſtitet, cùm in Nutrimentum abire non poſſit, pellitur & movetur hinc indè in Vaſa ipſa tenuiſſima. Si in Cerebrum rapiatur, & in Vaſis ejus hæreat, in Syſtemate Nervoſo turbas excitabit maximas; Caligines, Vertigines, Lipothymias, Convulſiones, Epilepſiam, Affectûs ſoporoſos, Apoplexiam & Mortem ſæpiſſimè infert. Si autèm in Vaſis tenuiſſimis tantâ Copiâ accumularetur, ut vi Fluidi præterlabentis diſcuti non poſſet; Nervis vicinis exindè compreſſis, Debilitas, Tremores, Paralyſes &c vario gradu naſcerentur: quæ omnia Miſeros iſtos, qui in Hydrargyri Fodinis operantur, invadunt; uti & omnes qui deaurandis Metallis, vel Vitris Argento vivo obducendis, diù ſunt occupati.

§. 25.

Aliquandò omnia ità laxat & debilitat, ità omnia Vaſa aperit & Humores attenuat, ut quæ Nutritioni debuiſſent impendi, per Cutim vel per alias Vias abeant, Ægerque quantumcunque comedit vel bibit vix indè reficiatur, verùm brevi contabeſcat & concidat. Quanta & quàm diuturna Mala perpetrare poteſt ſi incautè uſurpetur, exemplo ſit D. *Fuller*, qui per multos annos innumerabilia, ſine horrore vix legenda, paſſus eſt a Cingulo Mercuriali circa Lumbos diù geſtato; ad calcem Libelli ſui *de Medicinâ Gymnaſticâ*, Anglico Sermone conſcripti, Hiſtoria habetur.

§. 26.

Si Argentum vivum Facultatem acrem habuiſſet vel adſtrictoriam, alia planè in Corpore noſtro ageret. Hinc Chalybs etſi ponderoſus ſit, ſub quacunque tamèn formâ detur, potentèr adſtringit, adeoque Cruorem non ità diſſolvit ut Mercurius, nequè ſolidas Partes laxat, neque Ptyaliſmum movet: Et fortè Vires ſuas emittit Chalybs præcipuas in primis Viis dum reſolvitur, & Sanguinem nunquàm ingreditur niſi ſoluti formâ Vitrioli, quo Cruori recèns extracto infuſo, Cruor ſtatim concreſcit. Indè credibile eſt Chalybem, ubi Sanguini Momentum addit, interim Partibus ejus Firmitatem quandam conciliare, ut

non

non eouſque diſſolvatur ut Color pereat, dum Cordis & Vaſorum Pulſûs & Repulſûs fortiores accipit. Verùm Mercurius, uti anteà dixi, Cruorem diſſolvit, Vaſa relaxat, aperit & debilitat, non adſtringit, non coagulat, & per ſe nunquàm ſtimulat.

§. 27.

Argentum vivum in Medicinâ adhibetur vel Crudum vel Præparatum. Primò *Crudum*, aliiſque non miſtum, magnâ copiâ felici ſæpè cum eventu in Morbo Iliaco bibit Æger, quandoquidèm per Inteſtina pondere ſuo ſtatim delabitur, omniaque ei obvia ſecum ducit, prætereà nihil efficit. Cum Saccharo etiam contritum, formâ Pulveris vel Pilulis Purgantibus adjectum, aſſumitur ad Lumbricos necandos; ſi autèm ſæpiùs ſine Purgantibus detur, Salivationem plerùmque excitat; cùm enim liquidum ſit, & Humoribus noſtris facilè permiſcearur, unà cum Chylo Lactea Vaſa poteſt ingredi, ſi nempè diù ſatis in Inteſtinis moratur.

§. 28.

Mercurius Crudus Unguentis admiſcetur, quibus illinitur Cutis, vel Emplaſtris quæ applicantur ad concitandam Salivationem, ad Morbos Cutis, Tumores reſolvendos &c. Ubi Unguento probè miſcetur & conteritur, in Partes tenues admodùm diviſus Corpori adhæret, atque ità per Meatus Cutis in Venas vicinas Vi quâdam abſorbetur, & indè unà cum Sanguine verſus Cor progreſſus, in omnia Vaſa ejicitur & per totum Corpus divagatur. Quidam tamèn priùs cum Acido Liquore, vel cum Oleo ſubtiliori, ut Terebinthinæ, probè commiſcent, ideòque credunt Venenum ejus extinctum iri; ſic autèm in Partes ſubtiliores tantùm dividitur Mercurius, & ſi aliquo modo quoàd Vires mutatur, aliquantulùm Acrimoniæ acquirit.

§. 29.

Metallis omnibus dempto Ferro, uti dixi, adhæret, eaque diſſolvit in Corpus molle quod *Amalgama* vocatur: Auri autèm eſt maximè tenax. Hinc Argenti vivi Foſſores, uti etiam ii qui Unguentis Mercurialibus nimiùm fuêre delibuti, ſi Auri fruſtum in ore aliquamdiù tenent, id albo colore tingetur; Mercurius è Salivâ ad Aurum, ut Ferrum ad Magnetem, trahitur. Atque hoc Artificio uſi ſunt aliqui, ut Mercurius è Corpore eliminare-

tur, Globulos aureos vel Foliis aureis tectos devorant, quæ alba redduntur. Amalgama Mercurii cum Auro ad Metalla deauranda adhibetur, & eo cum Stanno in Laminas redacto obducunt Vitra ad Specula conficienda. Laminæ Plumbi Mercurio delibutæ Scirrhis impoſitæ, ſummum iis reſolvendis præbent Remedium.

§. 30.

Cum Floribus Sulphuris diù contritus, exhibet Pulverem nigrum *Æthiopem Mineralem* dictum, qui ſi per ſe ex Igne aperto ſublimetur, abit in Maſſam rubram micantibus lineis refertam, quæ vocatur *Cinnabaris Factitia.* Horum Pulverem neuter quâcunque copiâ aſſumptus Salivationem excitat, adeòque in Lue Gallicâ nihil præſtat. Uterque in Inteſtinis indiſſolubilis eſt, Mercurius a Sulphure extricare ſe non poteſt, ut Lactea Vaſa ingrediatur: necat interim Vermes, blandèque per inferiora purgat. *Cinnabaris Nativa* eoſdem habet Uſûs & Effectus cum *Factitiâ*, & ex Argento vivo & Sulphure perindè conſtat. Illius uti & Factitiæ frequens uſus laudatur a quibuſdam ſummæ notæ Medicis ad *Epilepſiam;* eique ſaltèm ſpeciei medetur, quæ a Lumbricis Inteſtina rodentibus naſcitur, paritèr ac omnia Mercurialia. *Cinnabaris* in Carbones vivos injecti Vapor ore hauſtus, Salivationem ſummam ciet; verùm inconſulta admodùm eſt illa Methodus, ob Fumos partim Argenti vivi partim Sulphuris, Æger Suffocatione periclitatur. Hinc tamèn patet Mercurii Particulas unà cum Aëre hauſtas in Pulmones, Vaſa ſua Sanguinea ingredi poſſe, cùm Vapor ejus Tragœdiam eandem agit ac ſi Cuti fuiſſet illitus. Habetur etiam, ex Sulphure Antimonii Mercurio vivo conjuncto, *Cinnabaris* alia, quæ cum antè dictâ in omnibus convenit.

§. 31.

Argentum vivum Salibus adhæreſcit variis, atque indè variæ naſcuntur Subſtantiæ *Mercuriales* dictæ. Solvitur in Spiritu Nitri cùm Calore & Sibilo, & Solutionis Liquore ſatis exhalante, concreſcit cum Particulis Menſtrui Salinis in Chryſtallinas Glebulas, ſeu *Vitriolum*, quod Cauſticum eſt violentiſſimum, quodque minimâ etſi Quantitate aſſumptum, citiſſimè & fortiſſimè, ſurſùm deorſùmque, & per Salivationem, agit.

§. 32.

§. 32.

Mercurius in Spiritu Nitri ſolutus, addito Sale Marino, in fundum dejicitur formâ Pulveris albi, qui Aquâ elotus dicitur *Præcipitatus albus*. Purgat fortitèr, Vomitum movet, atquè omnia quæ Mercurius crudus efficit. Unguentis vel Emplaſtris admiſtus & applicatus, Scabiem & Ulcera ſanat; & ſi cautè uſurpetur bonum eſt Coſmeticum. Doſi parcâ ſæpiùs aſſumptus Salivationem ingentem ſuſcitat. Si Solutioni adderetur paululum Cupri, Præcipitatus pulvis viridem acciperet Colorem, & valentior adhûc fieret, nomenque obtineret *Lacertæ viridis*.

§. 33.

Ubi Solutio Mercurii in Spiritu Nitri exhalat, relinquit *Pulverem* in fundo, qui Majori vi Ignis Colorem induit *rubrum*. Color ille rubèr Nitro debetur, quod Igni vehementi, ità ut non accendatur, impoſitum, Fumos ſempèr rubros emittit. Omnia efficit eadem ac Præcipitatus albus, verùm adhûc violentior eſt. Et quoniam ſummoperè corrodit, ad Carnem fungoſam conſumendam, ſordeſque ex Ulceribus expurgandas adhibetur.

§. 34.

Si Argentum Vivum in Oleo Vitrioli ſolvatur, & Solutio exhalet ad Siccitatem, Pulvis qui in fundo manet ablutus flaveſcit, & *Turbith Minerale* ſive *Præcipitatus flavus* appellatur. Hoc eſt celebre illud Pharmacum, ad Luem Gallicam, cautâ Manu adhibitum, ferè præſtantiſſimum. Minori Doſi Salivationem, majori Vomitum & Catharſin movet; paulò mitius eſt Præcipitato rubro. Prudentiſſimus D. *Sydenhamus* inter pauca Medicamenta Chemica quibus uſus eſt, hoc ipſum admiſit.

§. 35.

Si Mercurius vivus cum quadam Copiâ Vitrioli calcinati, Nitri & Salis communis miſtus ſublimetur, habetur Subſtantia alba, ponderoſa, quæ a Chemicis nomen habuit *Mercurii Sublimati Corroſivi*. Et reverà ſummum eſt Venenum, & acerrimè corrodit quamcunque Corporis Partem attingit; ideòque ad Ulcera inveterata depuranda, Carnemque tumidam compeſcendam, eo, quemadmodùm aliis Cauſticis, utuntur Chirurgi. Si parcâ admodùm copiâ in Aquâ multâ diſſolvatur, Coſmeticum potentiſſimum exhibet, quod omnem Cutis Turpitudinem, Puſtulas,

Ru-

Ruborem & Vermiculos tollit, Nitoremque ei pulchrum conciliat. Ab ejus uſu tamèn nimis frequenti cavendum eſt, Salivationem enim, aut Nervorum Morbos ſummè pertimeſcendos, Dentiumque Cariem, Pulchritudiuis loco, ſæpenumerò adfert.

§. 36.

Si in Stomachum ingeratur, horrenda parit Symptomata, totamque Corporis Oeconomiam perturbat. Præter Saporem in Ore acerrimum, Labiorumquè fortè, Linguæ & Faucium Inflammationem; ſtatim ac in Ventriculum deſcendit, excitat Tormina ingentia, Nauſeas, Vomitûs Mucoſi cujuſdam ſæpè cum Sanguine miſti, Calorem Sitimque intolerabilem; atque ubi in Inteſtina propellitur, Sequuntur Diſtentio Abdominis, Dolores Iliaci, Colici atroces, Dyſenteria, Sudores frigidi, Tremores, Convulſiones, Syncope, atque deindè Mors. Ab hiſce Symptomatibus certò colligere poſſumus, ex Mercurio Sublimato corroſivo aſſumpto veram Ventriculi & Inteſtinorum Inflammationem exortam eſſe, quæ in Gangrænam abiit: clariùſque adhûc patet a diſſectis Cadaveribus Animalium hoc Veneno Interfectorum, quorum Inteſtina Sanie & Livore Gangrænoſo obducta apparuêre.

§. 37.

Cauſa omnis hujus diræ Actionis ſunt duo Corpora ferè innoxia, vi ignis ad ſe mutuò compacta. Sal Marinus quotidianâ teſte Experientiâ admodùm mitis eſt. Argentum Vivum crudum nullâ Malignâ Qualitate præditum eſſe, jàm a longo tempore fuit notum: non ſolummodò hauſtum Inteſtina non corrodit, ſed diù latere poteſt ubivis in Corpore ſine ullo ejus Eroſionis ſigno, uti ſuis oculis vidit Celeberrimus D. *Mead*, in Cadavere cujuſdam Lue Gallicâ infecti. Et quod Nitrum & Vitriolum Mercurii Sublimati Compoſitionem non ingrediantur, indè apparet, quòd ſi unà cum iis ſine Sale Marino ſublimetur Argentum vivum, non fiat corroſivum, Ponderis incrementum non accipiat.

§. 38.

Hoc Venenum inter Cauſtica recenſeri debet, eoſdemque cum aliis edit Effectûs. Cauſtico Corpori applicato, oriuntur Eroſio & Motus, iis, quæ in Metallo Menſtruo ſuo intincto fiunt, haud

haud abſimiles, ubi Menſtrui Particulæ in Corpus vi quâdam intrò trahuntur, quâ disjunguntur ejus Partes. In Sublimati confectione Sal marinus ſublimatus abit in Spiritum corroſivum, qui Mercurii Particulis fortitèr adhærens ab iis Pondus accipit, adeòque majori vi Corpus quod corrodit ingreditur, citiùſque diſſolvit. Eadem eſt Ratio effectuum ex Combinationibus variis Mercurii cum Spiritu Nitri vel Oleo Vitrioli, de quibus jam dixi, quæ omnes Cauſticâ vi agunt. Corroſis autèm citò Vaſculis in Corpore Vivo, Sequuntur Dolor maximus, Partis Contractio, Inflammatio, Calor ingens, & plerumque Gangræna: Si hæc in Ventriculo & Inteſtinis contingunt, oriuntur prætereà Nauſeæ, Vomitus, Tormina, Dyſenteria, aliaque his Partibus propria Symptomata. Medicamenta Vomitoria utplurimùm & Purgantia Venticulum & Inteſtina ſtimulant lenitèr atque irritant, ſi mediocris aſſumatur Doſis: ubi autèm eadem majori Quantitate adhibentur, rodunt, inflammant, urunt, ulcerant, atque Venena fiunt acria. Cauſticorum Pharmacorum Applicationis effectus facilè intelligetur è *Doctrinâ* de Stimulis *Bellinianâ*. Uſus Mercurii Sublimati corroſivi præcipuus eſt, ut ex eo conficiatur Mercurius dulcis.

§. 39.

Mercurius igitur *dulcis* eſt Mercurius Sublimatus corroſivus iterùm cum Argenti Vivi quantâ ſecum auferre poteſt copiâ ſublimatus. Hîc miteſcit Venenum illud acerrimum, benignumque admodùm præbet Medicamentum. Quod ſic fieri facilè concipi poteſt, uti ſi Acre aliquod Liquori blando Oleoſo immittatur, atque ei benè permiſceatur, pro quantitate Olei Liquor minùs erit acer. Mercurius Sublimatus eſt acerrimum Corpus Salinum, Mercurius Vivus eſt Liquor blandiſſimus; ſi hæc duo intimè invicèm miſceantur, naſcetur indè Subſtantia neque liquida neque ſolida, verùm pinguis, Saponacea, quæ pro variâ alterutrius in Miſturâ copiâ vel mitior vel fortior erit. Sublimatione ejus repetitâ, quoniam Mercurius citùs quàm Sales adſcendit, blandior adhûc evadit, plurimo Sale Scoriæ formâ in fundo relicto. Atque hoc eſt totum Proceſſûs hujus Myſterium, in quo nihil aliud fit, quàm in Sapone volatili conficiendo: eodemque modo miteſcunt & aliæ Argenti vivi Præparationes.

C §. 40.

§. 40.

Hinc Mercurius dulcis aſſumptus Ventriculum & Inteſtina levitèr tantùm pungit, undè Vomitum aliquandò ſæpiùs autèm Alvum movet. Si verò Inteſtina muniuntur contra levem ejus Stimulum, vel vi Naturæ, vel alterius Medicamenti, tunc unâ cum Chylo defertur in Sanguinem; ubi eadem ferè quæ Mercurius crudus efficit, Sanguinem nempè diſſolvit, Secretiones accelerat, Ptyaliſmum ciet.

§. 41.

Hoc Medicamento benigniſſimo in Medicinâ faciundâ carere vix poſſimus. Cùm Salivationem benè excitet, ad Luem Veneream, omneſque alios Morbos qui talem Evacuationem poſtulant depellendos, utplurimùm ſufficiat. Majori doſi Alvum, uti dixi, leniſſime purgat, hocque indè habetur commodi, quòd poſteà non adſtringat. Diſſolvit Humores, atque deindè per Inferiora ducit. Undè in Obſtructionibus reſerandis quibuſcunque, Spiſſis attenuandis, noxiiſque Humoribus expurgandis ſummoperè valet. Ad Calculum præcavendum ſupra omnia Medicamenta diuretica laudat Cl. D. *Mead*, *reſeratis nimirùm a nobili Pharmaco tenuium vaſorum Obſtructionibus, & prohibitâ, quæ has plerùmque ſequitur, ſalſorum Humorum cohæſione.* In Unguentis ad Scabiem, aliaque Cutis Vitia adhibetur. Ad infinitos ferè Morbos ſanandos conducit. Et Uſus Mercurii internus ubi Salibus adhæret Dulcis redditus, multò tutior eſt externo Crudi, eademque nervoſo Syſtemati Mala nunquam inducit, quoniàm diù in Corpore manere non poteſt, verùm ubiquè ſtimulat ad Exitum.

§. 42.

Sunt & aliæ innumeræ ferè Præparationes Mercurii variis Salibus aliiſvè Rebus admiſti & uniti, quædam Venenatæ admodùm, aliæ verò mitiores; uſitatiores autèm hoc loco attigiſſe mihi ſufficit.

FINIS.